

Sygn. akt **I Ca 377/23**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w następującym składzie: Przewodniczący: sędzia Joanna Składowska

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2023 roku w Sieradzu na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. S. i M. S. prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...)C R. S., M. S. z siedzibą w Ł.

przeciwko Polskiemu Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z siedzibą w W.

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 16 maja 2023 r., sygn. akt I C 253/22upr

oddala apelację;

zasądza od Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z siedzibą w W. na rzecz R. S. i M. S. prowadzących działalność gospodarczą pod firmą (...)C R. S., M. S.

z siedzibą w Ł. 450 (czteryście pięćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt I Ca 377/23

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 16 maja 2023 r., wydanym pod sygn. akt I C 253/22 upr, Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli zasądził od Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

z siedzibą w W. solidarnie na rzecz R. S. i M. S. 4 616,50 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5 listopada 2022 r. do dnia zapłaty (pkt 3) oraz kosztami procesu w kwocie 2 315 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dacie uprawomocnienia się wyroku (pkt 5); oddalając powództwo wobec tego pozwanego w zakresie zapłaty kwoty 399,98 oraz odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od 28 marca 2021 r. do 4 listopada 2022 r. (pkt 4). Jednocześnie Sąd oddalił powództwo przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W. (pkt 1); zasądzając solidarnie od R. S. i M. S. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1 817 złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po dacie uprawomocnienia się wyroku (pkt 2).

Pozwane Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W. wniosło apelację od powyższego od wyroku, zaskarżając orzeczenie w pkt 3. i 5. w całości, zarzucając:

naruszenie art. 442¹ § 1 k.c., polegające na ustaleniu, że termin biegu przedawnienia roszczeń poszkodowanego, a następnie powodów przypadał na dzień 27 marca 2019 r. - datę wydania decyzji

odszkodowawczej przez korespondenta zagranicznego ubezpieczyciela - co mogło mieć wpływ na wynik postępowania;

naruszenie prawa materialnego w postaci art. 118 k.c., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, gdy w sprawach z deliktu cywilnego, termin przedawnienia roszczeń odszkodowawczych regulowany jest wyłącznie przez przepis szczególny - art. 442¹ § 1 k.c. - co miało wpływ na wynik postępowania i skutkowało oddaleniem skutecznie podniesionego i zasadnego zarzutu przedawnienia roszczeń objętych pozwem wobec Polskiego B. Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w W..

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący wniósł:

zmianę punktu 3. wyroku poprzez oddalenie powództwa co do dalszej kwoty 4 616,50 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5 listopada 2022 r. do dnia zapłaty;

zmianę punktu 5. wyroku poprzez zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji, jak również obciążenie powodów całością kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji;

zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powodowie domagali się oddalenia apelacji na koszt skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Według zdania drugiego, dodanego do art. 118 k.c. na podstawie nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 9 lipca 2018 r., koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż 2 lata. Zaprezentowanej w apelacji wykładni tego przepisu, a polegającej na przyjęciu, że uregulowanie to nie ma zastosowania do terminów przedawnienia z **art. 442¹ §1 k.c., Sąd Okręgowy w sprawie przedmiotowej nie podziela**. Zdaniem Sądu, norma ta ma zastosowanie zarówno do terminów określonych w art. 118, jak i do terminów oznaczonych w przepisach szczególnych. Sformułowanie, zgodnie z którym „koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego”, należy rozumieć jako przesunięcie w czasie każdego terminu przedawnienia, którego koniec przypada w dniu innym niż 31 grudnia.

W pierwszej kolejności należy dostrzec, że art. 118 zd. 1 k.c. wskazuje trzyletni oraz sześcioletni termin przedawnienia roszczeń. Zdanie drugie tego przepisu brzmi natomiast w następujący sposób: „Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata”. Użycie przez ustawodawcę sformułowania „jednakże” sugeruje, że zdanie drugie art. 118 k.c. odnosi się do materii unormowanej w zdaniu pierwszym. Jednak należy podzielić prezentowane w literaturze poglądy, że jest to uchybienie legislacyjne (niedoskonałość techniczna). W przeciwnym wypadku, przewidziane w regulacji zastrzeżenie dotyczące terminów krótszych niż 2 lata byłoby pozbawione normatywnego znaczenia, bowiem art. 118 zd. 1 k.c. traktuje wyłącznie o terminach trzy- i sześcioletnim.

Także motywy podane w uzasadnieniu ustawy nowelizującej nie dają żadnych podstaw, aby przyjąć, by koniec biegu terminu przedawnienia wyznaczany był na koniec roku tylko

w przypadku ogólnych terminów przedawnienia roszczeń. W uzasadnieniu zmiany wskazano bowiem, że wprowadzenie rozwiązania przewidującego zakończenie biegu przedawnienia na koniec roku kalendarzowego dla terminów dwuletnich i dłuższych niż dwa lata ułatwi obronę, zwłaszcza w tych przypadkach, kiedy wymagalność roszczenia jest uzależniona od momentu, w którym wierzyciel najwcześniej mógł podjąć działanie. Sytuacje, w których wymagalność roszczenia jest uzależniona od okoliczności wskazanych powyżej, to te, do których zastosowanie znajdzie art. 120 zd. 2 k.c. Przepis ten jest podstawą ustalania początku terminu przedawnienia dla wszystkich przypadków, co do których w tym względzie nie obowiązują regulacje szczególne. Ogólna reguła art. 120 k.c. znajduje więc zastosowanie w braku wyznaczenia przez inne przepisy zdarzenia skutkującego początkiem biegu terminu. Skoro projektodawca wskazał „zwłaszcza” na takie przypadki, to tym samym miał na myśli również inne.

Celem art. 118 zd. 2 k.c. jest zwolnienie powoda i sądu z obowiązku precyzyjnego ustalenia daty początku biegu terminu przedawnienia. Tymczasem, zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. bieg trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym rozpoczyna się od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Nie budzi wątpliwości, że w sprawach dotyczących roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej deliktem mogą pojawić się szczególne trudności dowodowe, a będą one tym większe, im więcej czasu upłynie od chwili ujawnienia się szkody. Pewne ustalenie,

w którym dokładnie dniu poszkodowany powziął taką wiedzę, jest problematyczne z uwagi na okoliczność, że moment ten może nie znajdować żadnego udokumentowania, a jego ustalenie opierać będzie się głównie na oświadczeniach samego poszkodowanego lub stanowić efekt wyprowadzania wniosków w tym przedmiocie z innych okoliczności faktycznych. Biorąc pod uwagę okoliczność, że ciężar wykazania tego momentu spoczywa na osobie, która z zaistnienia przedawnienia wywodzi skutki prawne, a zatem na podmiocie odpowiedzialnym (a nie poszkodowanym) nierzadko realnym zabiegiem będzie jedynie wykazanie, że poszkodowany w danej dacie musiał już wiedzieć o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia (przykładowo, gdy wezwał podmiot odpowiedzialny do zapłaty), a tym samym najpóźniej

w tej dacie dowiedział się o okolicznościach, z wystąpieniem których ustawodawca łączy początek biegu terminu przedawnienia roszczeń deliktowych. Nie zmienia to jednak tego, że ustalenie dokładnego momentu, w którym rzeczywiście doszło do pozyskania odpowiedniej wiedzy przez poszkodowanego, jest przeważnie problematyczne. Jeszcze trudniejsze może okazać się ustalenie dokładnej daty dziennej, w której poszkodowany przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie zobowiązanej do jej naprawienia. Te trudności odpowiadają motywom wprowadzenia mechanizmu upływu terminu przedawnienia z końcem roku kalendarzowego, w którym upłynąłby on w myśl reguł liczenia terminów przewidzianych w art. 112 k.c. Ustalenie, niekoniecznie w którym dniu, ale w którym roku kalendarzowym doszło do powzięcia przez poszkodowanego stosownej wiedzy bądź zaistnienia możliwości powzięcia takiej wiedzy, zdecydowanie upraszcza proces dowodzenia. Istnieją zatem wszelkie merytoryczne racje do zastosowania art. 118 zd. 2 k.c. do terminów przedawnienia roszczeń deliktowych.

Podnieść także trzeba, że choć art. 442¹ k.c. stanowi regulację szczególną względem ogólnych przepisów o przedawnieniu zamieszczonych w art. 117 i następnym k.c., to jednak nie jest tak, aby w odniesieniu do roszczeń deliktowych instytucję przedawnienia unormowano we wskazanym przepisie kompleksowo czy wyczerpująco. Przepis art. 442¹ k.c. swoją dyspozycją nie obejmuje całości materii dotyczącej przedawnienia roszczeń normowanej przez przepisy ogólne, w związku z czym wyłącza ich zastosowanie jedynie w zakresie określenia długości terminów przedawnienia, momentu, w którym termin przedawnienia roszczeń deliktowych rozpoczyna swój bieg oraz najwcześniejszej chwili upływu terminu przedawnienia niektórych roszczeń. W pozostałym zakresie do przedawnienia roszczeń deliktowych znajdują zastosowanie przepisy ogólne. Tym samym nie sposób uznać, że art. 442¹ k.c. przewiduje odstępstwo od mechanizmu wynikającego z art. 118 zd. 2 k.c., które miałyby polegać na tym, że upływ terminu przedawnienia roszczeń w nim wskazanych następuje w sposób liczony zgodnie z art. 112 k.c. (por. Transformacje Prawa Prywatnego 1/2022 ISSN 1641–1609 Mariusz Zelek: Moment upływu terminu przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, Gudowski Jacek (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom

I. Część ogólna, cz. 2 (art. 56–125), wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 września 2022 r., I AGa 135/21, LEX nr 3406235).

Nawet zatem, gdyby liczyć początek biegu terminu przedawnienia w sprawie przedmiotowej, jak chce skarżący, od dnia zaistnienia zdarzenia będącego źródłem szkody, tj. 19 stycznia 2019 r., jego koniec przypadku na koniec roku 2022 r., a zatem składając pozew 30 sierpnia 2022 r. powód termin przedawnienia przerwał (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Stąd słuszna była konstatacja Sądu Rejonowego, że przedawnienie zgłoszonych w sprawie roszczeń nie nastąpiło.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy - na zasadzie art. 385 k.p.c. - oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. W skład zasądzonych od pozwanego na rzecz powodów kosztów weszła opłata za czynności pełnomocnika ustalona w oparciu o § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - 450 złotych.